

COMMUNIO SANCTORUM WYSOLIENSIS

– több mint ezer éves keresztény közösség, amely mintegy ötszáz éve biblikus hitelvek szerint, autonóm öngazgatásában végzi szolgálatát –

zen számvetés, kísérletet tesz annak megértésére, hogy a Vizsolyi Református Anyae gyház, mint keresztény gyülekezet, miként is lehet Istennek egyháza, mi módon volt egykor katolikus és milyen értelemben tekinthetjük ma is katolikusnak, azaz a Megváltó Fiú Úristen, Jézus Krisztus egyetemes, szent és misszióba elküldött- apostoli egyházának. Ezen memorandum tanúskodik Vizsoly község és hajdani mezőváros (1454-től) keresztény népének és egyházi szolgálatának jogfolytonosságáról egészen a kereszténység felvételétől, napjainkig. A Vizsolyi Református Egyház, mint nemes *Ecclasia Reformata Helvetica Wysoliensis*, az eredeti középkori egyetemes (Catholica) anyaszentegyház (ecclesia) jogfolytonos utódja és örököse, melynek e helyen való alapítása a kereszténység felvételéhez (A.D.1000.) kapcsolódik, amely még a nagy Kelet-Nyugati egyházszakadás előtti időkben történt (a nagy skizma 1054.-ben történt).

Ennek az egyetemes középkori keresztény anyae gyháznak a megújítását a középkori reformzsinatok kudarcát követően, radikális hitbeli, erkölcsi, és szervezeti reformok révén az evangéliumra és kegyelem tanra koncentrálna Luther Márton 1517. okt. 31.-ben indította el Wittenbergben. Abauj-Zempléni térségünkben pedig már az 1540-es években lutheri hitelvek szerint zajlottak ezek az egyházi életet megújító reformtörekvések, aminek jelentős mérföldköve a Kopácsi István által elnököl 1545-ös Erdődi Zsinat. Ezt vidékünk lutheránus főurai a Perényiek és Alaghyak érvényesítették.

Ezt követően hazánkban, az 1560-as években Kálvin János genfi reformátor tanítása szerint az egyházi hitelvek reformfolyamatai a teljes szentírás kijelentés alapján tovább folytatódtak, annak érdekében, hogy a keresztény ősegyház eredeti hite és működése állhasson helyre. Ekkor érkezett térségünkbe hazánk egyik legjelentősebb reformátor-lelkésze Károli (vagy Károlyi) Gáspár, aki 1563-tól gönci lelkész, majd esperes és bibliafordító tudós teológus, aki a szentháromság tagadókkal szemben megerősítette a Kassa-völgyén (ma Hernád-völgyén) a biblikus tanfegyelmet és előmozdította a kálvini hitelvek szerinti, reformált úrvacsorát és keresztény egyházi életet, melynek jelentős eseménye volt az általa elnököl 1566-os Gönci Zsinat. Ebben a törekvésében a Mágócsyak és később a Rákócziak is egyúttal támogatták birtokaikon, így Vizsolyban is, és országosan is megerősödött a svájci/helvét típusú reformáció. Ezt összegzi, hogy 1567-ben a Debreceni Zsinaton elfogadták a II. Helvét Hitvallást, amely átfogó, országos érvényű keresztény tanításbeli formulát nyújtott a református lelkészi karnak és gyülekezeteknek.

Ekkortól beszélünk a hazai keresztény egyház református felekezeti formájáról, melynek vizsolyi elfogadása legkésőbb 1575-ben ment végbe, amikor a birtokos Mágócsy-család kálvinista lelkészt, Czeglédi Jánost, a Forgách-család korábbi nagyidai udvari lelkészét hívta meg a vizsolyi prédikálósze k szolgálatára. Ekkortól kezdve mindmáig református lelkészek nemzedékei váltották egymást a szentírás tanulmányozásában, az evangélium igei hirdetésében, és a vizsolyi közösség keresztény katechézisében. A vizsolyi ev. ref. eklézsia iskolát is tartott fenn, és ennek tanítóját is ellátta a lelkész mellett (a tanító korabeli megnevezése: rektor), valamint rövid ideig, átmenetileg befogadta 1671-ben a Sárospatakról elmenekülő Református Kollégium közösségét, akik Vizsolyból Göncre, majd Gyulafehérvárra menekültek tovább Báthori Zsófia türelmetlen rekatolizációs politikája elől.

Valljuk, hogy az igaz Keresztény Anyaszentegyház, nem más, mint Jézus Krisztus követőinek közössége és az Ő megváltott tulajdona, és a Háromság-Egy szent Istennek földi történelemben útonjáró szövetséges népe. Az egyház egyszersmind a mi földi megítélésünk szerint láthatatlan - *Communio Sanctorum*, másrészt mégis van földi jelenléte és megtestesülése (Kihívottak közössége- *Ecclasia*). A hitfelekezetek gyakran közösen, térben és történelmi időben összetartó és meghatározott módon foglalják össze hitvallási szimbólumukat-hitformulájukat, így egyházi életük sajátos konfessionális formulát, egyedi jegyekkel rendelkező hívő életformát és tradíciókat, vagyis viselkedési-kegyességi kultúrát is kialakít. Ehhez autentikus ünnepeket és ünneplési formákat, sőt szent művészeteket is létrehozhatnak a közös hit gyümölcseként. A sajátosságainkat megismerve és megélve, szintén valljuk, hogy Jézus Krisztusnak „más juhai” is vannak, így a keresztény felekezetek közötti párbeszédet és szeretetben megélt türelmet, valamint az ökumenikus egység-törekvéseket - pl. a közös szeretszolgálatban - rendkívül fontosnak tekintjük, annak érdekében, hogy meglássa a világ, hogy Jézus Krisztus tanítványai vagyunk mind.

Közösségünk Isten jelenlétének erejét és áldásait tapasztalja meg az Ő szavának, a Szentírásnak a Lélek által ihletett olvasásában és értelmezésében, melyből életvezetést és bölcsességet nyerünk mind evilági, mind az örökkévaló életünkre nézve. Istennel való személyes lelki kapcsolatunk és minden válaszuk vagy imádságunk a hála gyümölcseként az igeértésünkből fakad, mivel Isten megelőző szavára és tettére tudunk rezonálni, amiben személyes döntésünk és felelősségünk is szerepet kap. Egyházunk a Bibliából értette meg azt is, hogy ősegyházi minta szerint biblikus tisztségek segíthetik önfenntartását, amikor is az istentiszteletről és más szolgálatokról gondoskodni kell. Így önmaga kormányzásában a „vének”, „presbiterek” (görög kifejezés) tanácsának kell felelős módon (sáfárság) vezetési szerepet vállalnia, melynek előjárója és tagja a lelkipásztor is, mint olyan lelki vezető, aki Isten igéjének szolgája (*Verbi divini minister*) és hírnöke (itt értendő az egyház apostoli jelzője- apostolság- mint elküldött hírnök).

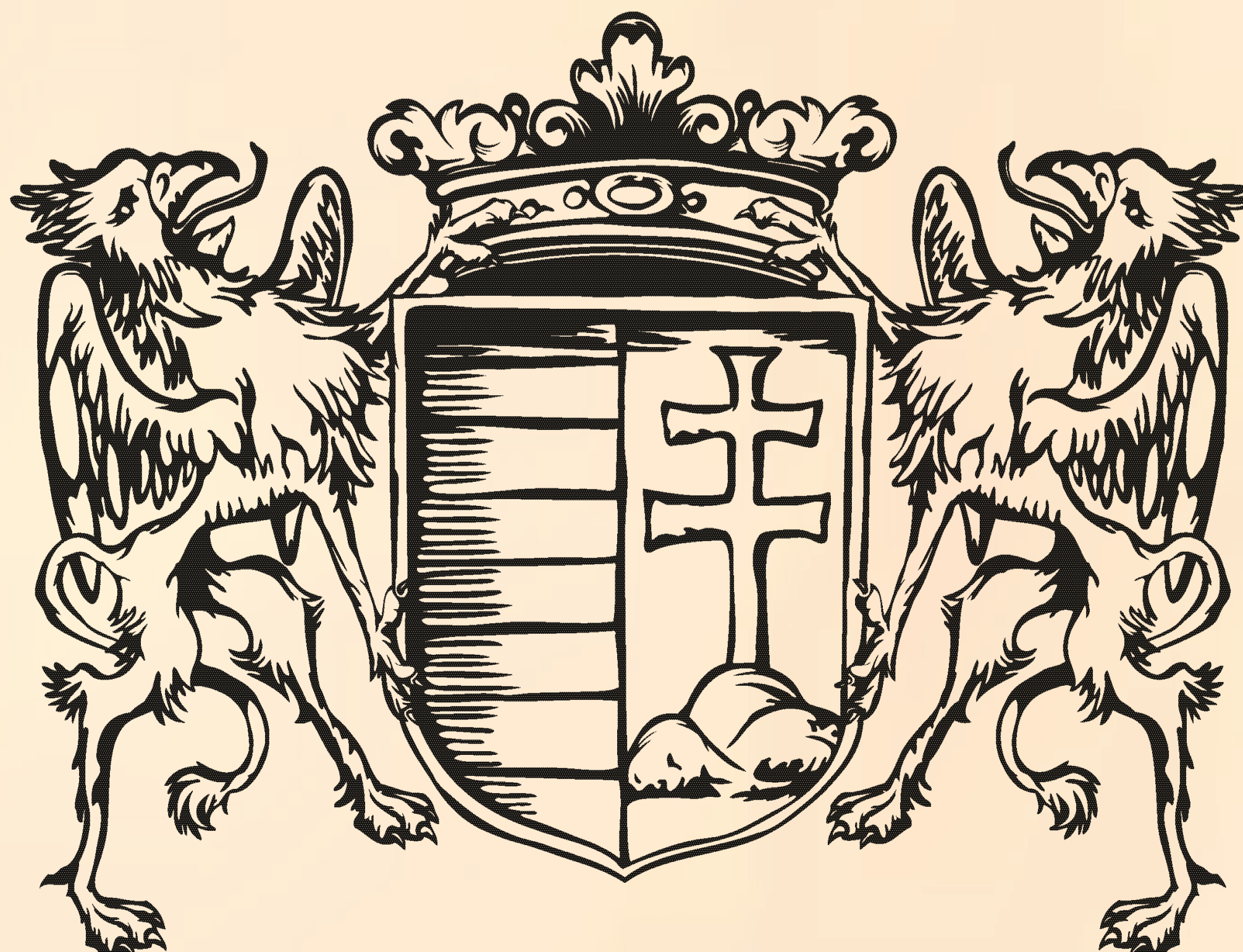
Ezre a Rákóczi-szabadságharc elvesztése után fellángoló felekezeti türelmetlenség, az ellenreformáció és III. Károly királyunk abszolutista politikája kényszerítette rá a protestáns felekezeteket, hogy pl. főgondnokokat, vagy a lutheránusoknál főfelügyelőket válasszanak az egyházi köztestületek vezetőinek, akiknek kötelessége a Habsburg uralkodói kormányzat politikája közepette is oltalmaznia a protestáns felekezetek szabad vallásgyakorlási jogát. Ezt zempléni térségünkben, a hegyaljai Brodgrkeresztúri Konventen érvényesítették református őseink 1734-ben, amikor is világi főgondnokokat választottak, és az egyház öngazgatásába, egyházi ügyek intézésébe laikus-világi származású tekintélyes személyeket tettek illetékesé. Az Erdélyben szolgáló szászvárosi lelkipásztor, Nádudvari Péter már 1726-tól kezdve képviselte a presbitériumok felállítását minden gyülekezetben, ami alulról jövő törekvésként jutott végül érvényre az 1791-es Budai Zsinat döntéseiben is. Így a korábbi gyülekezeti életet támogató és meghatározó patronusok/kegyúri családok immár az egyház szervezetébe belépve, tisztségviselőként, és más presbiter hivatással kiegészülve együtt viselték a gyülekezeti élet fenntartásának felelősségét, a döntéshozatal autonóm hatáskörét. Egyházunk presbiteri működése így elősegítette a hitközösségekben a szervezeti keretek polgáris-városias testületi modelljének terjedését, a tisztségviselő választása, vagy a szavazásos-döntéshozatal révén a demokratikus igények fejlődését.

A vizsolyi ev. ref. anyae gyház, státuszában az 1540-es évektől változatlanul, mint anyae gyház szerepel, vagyis a hívek egyházi adójából és a javadalmas jószágok járandóságából többnyire képes volt lelkészt fenntartani, így a településen történő hitélet elevenességét évszázadokon keresztül megőrizni. Ez a fenntartóképesseg a falu rekatolizációja és más vallású betelepülések miatt a 19. sz. folyamán folyamatosan romlott, és a 20. sz. során pedig többször is egzisztenciális krízisbe esett. Előfordult, hogy több lelkész család is megélhetési okokból távozott el nagyobb gyülekezetbe. Jellemző, hogy a 19. sz. második felétől betelepülő zsidóság, folyamatosan bővítette hitéleti tevékenységét, így a saját temető mellé később zsinagógát is építettek, azonban lélekszámuk mértéke saját iskola („jesiva”) építését sosem tette lehetővé. Így őket a református gyülekezet iskolája fogadta be, tehát az izraelita vallású és református vallású gyerekek generációkon keresztül, egészen a vészorkozakig együtt nevelkedtek. Nem kétséges, hogy Vizsolyban a felekezetek békés és türelmes együttélését is szolgálták a vallási közösségek közötti, ilyen mértékű együttműködések. Legnevezetesebb vizsolyi zsidó növendéke a református iskolának az 1868.-ban született Auerbach (később Ács) Lipót, aki képzőművész, néprajztudós, és a Szekszárdi „Munkás” Gimnázium egyik alapító pedagógusa és vezetője volt, aki 1946-ban halt meg és Budapesten vészelte túl a vészorkozakat.

Valljuk, hogy egyházi szolgálatunknak bizonyos ismertetőjegyei kell, hogy legyenek, mert ahol Jézus Krisztus uralkodik, ott Isten igéjét hamisítatlanul és bátran hirdetik, az úrvacsorát és keresztséget mint szentségeket Jézus Krisztus nevében gyakorolják, sőt „ékes és szép rendben” ügyelnek az egyház hiteles életrendjére, VALAMINT TAGJAINAK ERKÖLCSI FEGYELMÉRE, TOVÁBBÁ MISSZIÓJÁNAK LÉNYEGI ELEME AZ Irgalmasság Gyakorlása és az Alamisználkodás.

Nemes eklézsiank és történelmi helyszínünk református lelkipásztorai a 18. sz. elejétől fogva napjainkig, név szerint is számon vannak tartva, az alábbi sorrendben:

Száldoboki József, Abaujvárról érkezett. 1715-1725
Bogáti András 1725-1729 körül
Rákosi János, 1730-1753 Szentistvánbaksára távozott.
Bodolay Gergely 1758-1760
Németi István 1760-1765
Szöllösi András 1765-1771
Nagy István 1771-1775
Zágonyi János, itt halt meg. 1775-1776
Bakos Mihály 1777-1787
Ubrisi Sütő István 1787-1789
Lisznyai Damó Pál, itt halt meg. 1789-1798
P. Gönczi István káplán 1798-1802
Csáti Szakács János, Szentistvánbaksáról érkezett. 1802-1808
Zilahai Csizmadia Sámuel, Csenyétéről érkezett. 1808-1823
Halgató József helyettes lelkész 1823-1826
Üveges Benjámin 1826-1847
Tóth Soma segédlelkész 1847-1848

Nemes Lajos 1848-1867
Fodor Pál 1867-1895
Hörsik Lajos 1895-1902
Gönczy Gábor 1902-1906
Hörsik Lajos 1906-1907
Lükő István 1907-1908
Bodnár János 1908-1909
Kádár János 1909-1933 (Telkibányára ment)
Szobonya Sándor segédlelkész 1933-1934
Tóth Lajos 1935-1937
Dr. Benke Imre (Phd. Princeton) 1938-1944 (Mérára, majd Gyulára ment)
Kovács Lajos 1944-1966 (Novajidrányba ment)
Juhász Dezső 1966-1984 (nyugdíjig itt szolgált)
Nagy Zoltán 1987-2000 (nyugdíjig itt szolgált)
Sipos -Vizaknai Gergely és Sipos-Vizaknai Gabriella 2001-2011 (lelkészházaspár, Gödre mentek)
Kovács Zsolt Levente 2011-